

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Hai, ngày 26/05/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 085: Con người mỗi ngày một già hơn

Mỗi ngày, con người đang già đi nhưng không ai muốn nghe đến sự thật này. Đời người là một cuốn lịch, nhiều nhất cũng có thể đến ba vạn sáu ngàn ngày, mỗi ngày xé một tờ thì chẳng mấy chốc, chúng ta đã xé hết cuốn lịch. Hòa Thượng sách tấn rằng chúng ta đã biết rõ thực tế này thì tại sao mỗi ngày chúng ta không tốt hơn, không tiến bộ hơn? Nếu mỗi ngày qua đi không tiến bộ hơn thì chúng ta đã lãng phí một ngày. Nếu cả cuộc đời đi qua cũng không tiến bộ hơn thì chúng ta đã lãng phí một lần đến thế gian.

Một người có trí tuệ sẽ nắm bắt cơ hội lần đến với thế gian này. Vì sao? Vì lần đến này, chúng ta có thân tướng trọn vẹn, sống trong đất nước hòa bình, được gặp Phật pháp và gặp chuẩn mực Thánh Hiền. Hòa Thượng nói: *“Phật Bồ Tát ngày ngày tinh tấn”*. Các Ngài đã đạt quả vị không còn đọa lạc, không còn thoái chuyển nữa, thế mà, các Ngài vẫn ngày ngày tinh tấn. Còn chúng ta, vẫn là ngày ngày giải đãi.

Phật Bồ Tát tinh tấn làm ra tấm gương cho tất cả chúng sanh. Phật là tự giác, giác tha, giác hạnh viên mãn. Phật trọn đời sống tinh nghiêm trong giới luật để biểu pháp cho chúng sanh. Còn chúng ta, những người học Phật, lại có những người hằng ngày cũng tinh tấn nhưng là tinh tấn tạo nghiệp chứ không phải tinh tấn để bản thân thanh tịnh hơn, để giải thoát sinh tử luân hồi.

Mặt khác, con người chúng ta đa phần đều mơ hồ, không nhận ra thực tế phũ phàng về thời gian sinh mạng. Ngài Lý Bình Nam nói mỗi năm mới, người người gặp nhau đều vui mừng hơn hờ, vừa gặp mặt là nói *“chúc mừng, chúc mừng”*. Tỉ mỉ mà quán sát thì không có gì để chúc mừng. Năm mới đến chính là lúc thọ mạng của chúng ta giảm đi một năm, trong khi nghiệp chướng lại tăng thêm không ít. Đây là điều đáng lo chứ không phải là sự vui mừng!

Ngày ngày thuận theo tập khí phiền não chính là ngày ngày đang tạo nghiệp, việc này sẽ dẫn chúng ta vào ba đường ác. Đây là việc cần phải phản tỉnh! Ngài Lý Bình Nam nói: *“Người ở thế gian điên đảo, xem việc đáng buồn thành việc rất vui, còn việc chân thật rất vui thì lại quên sạch sành sanh. Nếu những việc thế gian mỗi năm chúng ta càng tan nhạt hơn, đạo tâm ngày một nồng hậu hơn, thế tình ngày một đậm bạc thì đó mới là việc đáng vui.”* Người thế gian thấy thế tình, thấy *“danh vọng lợi dưỡng”* càng thêm nhiều thì họ càng vui. Còn chúng ta, đã là người tu học Phật pháp, luôn phải tan nhạt với thế tình và đạo tâm ngày một nồng hậu hơn mới là việc đáng vui.

Trong những năm gần đây, “*danh vọng lợi dưỡng*” đã làm cho nhiều người điên đảo, đau khổ tột cùng. Chúng ta thấy vở kịch trên sân khấu cuộc đời là người thật với vai diễn thật, lúc thì họ được “*danh vọng lợi dưỡng*” đưa lên cao, lúc thì họ bị đẩy xuống thấp nhất, thậm chí ảnh hưởng đến cả con cháu đời sau. Đây là việc đáng buồn, thế nhưng, người thế gian không nhận ra, một khi có “*danh vọng lợi dưỡng*” rồi thì họ lại chìm đắm trong đó.

Hòa Thượng nói: “***Danh vọng lợi dưỡng, năm dục sáu trần đều là nhân duyên của sáu cõi luân hồi. Người thế gian mê hoặc điên đảo ngày ngày chìm đắm trong tham sân si mạn, ngày ngày làm những việc luân hồi. Vậy thì có gì đáng vui đâu!***” Phật nhắc nhở những việc này không phải để chúng sanh không có niềm vui mà là muốn chúng sanh thấy rõ rằng họ đang chìm đắm trong ảo ảnh, trong cái không thật. Lấy ngũ dục làm vui là cái vui không thật, cái vui của đau khổ.

Người chìm trong năm dục “*Tài Sắc Danh Thù*” đều không vui, nhưng người biết cách sử dụng, điều tiết được năm dục: Ăn ra sao, ngủ thế nào, sử dụng tài, danh cho đúng thì sẽ có được sự an vui. Ví dụ như khi chúng ta có tiền tài và danh vọng, được nhiều người tin tưởng thì chúng ta cần sử dụng cái danh đó để dẫn dắt mọi người làm điều tốt và tiêu tiền đúng nơi, đúng chỗ để chân thật làm lợi ích cho mọi người.

Tuy nhiên, chúng ta cần quán sát thật kỹ để nhận ra rằng có người tưởng rằng bản thân đang làm lợi ích cho người khác nhưng thật ra là họ đang tạo nghiệp vì lợi dụng việc làm tốt của những người xung quanh để tô danh, tô lợi cho chính họ. Thế gian gọi là “*Mượn hoa cúng Phật*” hay “*Mượn gió bẻ măng*”. Các vườn rau, lò đậu hay các khu đào tạo của chúng ta đều bình đẳng đối đãi, không phân biệt thân sơ nhưng một số người tự cho mình quyền được phân biệt thân sơ. Người như vậy là tạo nghiệp rồi! Cũng là làm việc nhưng lại tạo nghiệp chứ không phải tích công bồi đức.

Chúng ta nghe pháp của Hòa Thượng thì thấy Ngài luôn nhắc đến thầy của mình bằng cách nói: “*Lão sư tôi nói thế này...*”. Đó không chỉ là tâm tri ân báo ân mà còn cho thấy Hòa Thượng luôn đặt tâm vào lời nhắc nhở của thầy. Hòa Thượng không bao giờ nói rằng đây là lời của Ngài nói hay đây là sự sáng tạo của Ngài. Chỉ cần có ý niệm cho rằng một việc nào đó là sự sáng tạo của mình thì chính chúng ta đã trở nên ngông cuồng, ngạo mạn. Thích Ca Mâu Ni Phật từng khẳng định Ngài chỉ nói lại những gì mà bảy đời chư Phật đã nói còn Khổng Lão Phu Tử thì nói rằng Ngài chỉ thuật lại những gì mà người xưa đã nói, chứ Ngài không sáng tác, chỉ là “*Thuật nhi bất tác*”.

Chúng ta chỉ là người thừa hành, làm theo sự dạy bảo của người xưa. Nếu chúng ta vượt ngoài tâm thái này thì chúng ta đã sai rồi. Cho nên chúng ta phải thận trọng kéo những tập khí sai trái này sẽ trỗi dậy lúc nào không hay. Bài hôm trước chúng ta đã học, những việc làm đó chính là vô minh. Vô minh cũng là khởi đầu của 12 nhân duyên. Minh là sáng, nghĩa là chúng ta phân định rõ ràng mọi sự mọi việc. Còn nếu không phân

định được đối với mọi sự mọi việc thì đó là vô minh. Vô minh là tạo nghiệp nên ngày ngày chúng ta cùng xem xét xem mình có tạo nghiệp hay không?

Bài học hôm nay Hòa Thượng đã nhắc lại lời nói của Ngài Lý Bình Nam tại thời điểm đón Tết, mọi người gặp nhau rồi nói lời sáo rỗng, chúc mừng nhau. Ngài Lý Bình Nam đã nhắc nhở mọi người rằng không có gì để chúc mừng nhau vì tuổi đời lại thêm một năm, tập khí ngày một thêm lớn, đạo tâm ngày một tan nhạt. Đây là việc đáng buồn chứ không đáng vui.

Hòa Thượng nhắc đến bài kệ của Bồ Tát Phổ Hiền như sau: ***“Ngày hôm nay đã qua rồi. Mạng sống của chúng ta cũng theo đó mà giảm. Như con cá trong ao nước đã cạn. Vậy thì có gì vui đâu!”*** Cá trong ao nước cạn cũng giống như con người tuổi thọ sắp hết nên không có gì vui. Con đường giải thoát thì xa tít nhưng con đường sanh tử lại quá gần. Cho nên, Hòa Thượng nói: ***“Trời đã về chiều mà đường còn rất xa”***, làm sao có thể đến kịp nơi cần đến. Hòa Thượng khẳng định cho dù biết sinh mạng mỗi ngày đang ít đi thì việc này có làm chúng ta phản tỉnh mạnh mẽ không hay chúng ta vẫn là chủ quan, chảnh mắng, tùy tiện, phóng túng?

Nếu có sự phản tỉnh chúng ta sẽ ngưng lại, không tạo thêm nghiệp luân hồi, không làm theo những tập khí xấu ác của mình nữa mà chỉ làm theo lời dạy của Phật Bồ Tát Thánh Hiền. Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta mỗi ngày vẫn là mê hoặc điên đảo, không có chút cảnh giác.”*** Mỗi ngày đi qua là mất đi một ngày sinh mạng và nếu được thức dậy vào buổi sáng hôm sau là chúng ta có thêm một ngày nữa. Nhưng có thêm một ngày để làm gì? Để hy sinh phụng hiến, để tận tâm tận lực làm việc phước lành hay có thêm một ngày nữa để thỏa mãn tập khí xấu ác của chính mình?

Hòa Thượng nhấn mạnh: ***“Bốn câu Kệ của Bồ Tát Phổ Hiền là một sự cảnh giác cao độ cho mỗi chúng ta. Chúng ta cho dù sống đến 100 năm, là ba vạn sáu ngàn ngày, vậy thì giao cho chúng ta một quyển lịch, mỗi ngày xé một tờ là thời gian sinh mạng ít đi rồi, vậy chúng ta có tâm cảnh giác hay không? Hoàn toàn không có tâm cảnh giác.”*** Nghĩ đến chết thì ai cũng sợ, nhưng chẳng ai tránh được việc đó. Điều quan trọng là phải biết quý tiếc thời gian sống của sinh mạng để làm các việc cần làm, làm các việc chân thật lợi ích, đáng yêu thương thì yêu thương, đáng tha thứ thì tha thứ!

Tuy nhiên, con người thế gian lại sống không yêu thương nhau, không tha thứ cho nhau, thường là sống trong chấp trước và thù hận, để rồi ra đi với tâm oán ghét, đầy rẫy sự đau khổ. Một người sống một đời chỉ tham sân si, ngạo mạn, tự tư ích kỷ, chỉ biết hưởng thụ thì cuộc đời của người đó chẳng có gì vui và chết trong sự buồn phiền. Cho nên Phật pháp nhắc nhở để chúng ta trân trọng thời gian sinh mạng của mình, để từ đó biết làm những việc chân thật lợi ích cho cộng đồng, cho chúng sanh.

Nhắc đến cái chết ai cũng thấy đau thương, nhưng rồi ai cũng phải đối mặt với điều này. Có người khi cái chết đến thì cuống cuống lo sợ. Phật đã chân thật nói cho

chúng ta để chúng ta có tâm thái sẵn sàng trước mọi tình huống. Hòa Thượng nói: **“Người thế gian mê hoặc điên đảo. Điên đảo đến mức nào vậy? Họ trợ trợ như người gỗ. Đã đến lúc chết mà cũng vẫn không chịu chấp nhận. Nhất định phải đề cao cảnh giác, phải biết được mạng người là vô thường, sau đó, mới chân thật nắm lấy thời gian ngắn ngủi này của sinh mạng để mà thật làm.”**

Người không chấp nhận giờ chết đã đến nên các cơ căng cứng, vừa tắt thở thì thân thể cứng ngắc như khối gỗ. Có người cả cuộc đời chỉ biết tranh đấu, chìm đắm trong danh vọng để rồi đau khổ ra đi. Cho nên chúng ta hiểu rõ thì mới có thể buông xả được. Đến giờ đi rồi thì phải biết buông xuống, không có gì để luyến tiếc. Người chân thật thấu hiểu là người chân thật biết được những việc cần nên làm và biết được những việc cần buông xả. Những thứ **“Tài Sắc Danh Thực Thù”** là phải buông nhưng thế gian có mấy người làm được! Một cụ già trên 90 gần đất xa trời, tiền bạc trong người nhưng vẫn hỏi: **“Tiền của tao đâu?”** Đây là do hằng ngày không nhìn thấu nên không buông.

Nếu ở tâm cảnh này, chúng ta sẽ rất đau khổ và khi ra đi, chúng ta biết rõ mình sẽ đi về đâu. Cho nên cần thấu rõ chân tướng của mọi sự mọi việc thì mới buông xả được. Hòa Thượng nói: **“Buông xả được rồi thì mới có thể lão thật niệm Phật, mới có thể chân thật cầu sanh Tịnh Độ”**. Nếu chúng ta còn chấp trước trong lòng thì việc này sẽ chướng ngại chúng ta vãng sanh.

Rõ ràng, chúng ta mỗi ngày một già hơn và mọi sự mọi việc của mình đang dần dần không như mình muốn. Lúc còn trẻ, sức có thừa nhưng tâm chẳng đủ đến khi già đi, chín chắn hơn, lúc này tâm có thừa nhưng sức lại không đủ. Cho nên bài học hôm nay một lần nữa cho thấy thời gian sinh mạng của chúng ta rất quý giá, phải trân trọng và dùng thời gian ấy làm những việc cần làm. Đó là người chân thật giác ngộ./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!